

Στη συννεφούλα της αιωνιότητας

Media: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Page: 1,3

Published at: 22-10-2025

Author: Surface: 1896.88 cm² Circulation: 14860

Subjects:

ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΣ
1944 - 2025

Στη συννεφούλα της αιωνιότητας

*Σε ηλικία 81 ετών ο Νιόνιος έφυγε χθες από τη ζωή.
Δημιούργησε το δικό του μουσικό ιδίωμα, ενώνοντας
το ροκ με το ρεμπέτικο, το λόγο με το λαϊκό.*

ΣΕΛ. 3

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΟΝ

ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΣ 1944 - 2025

Ο Νιόνιος που ένωσε τις φωνές των Ελλήνων

Η διαδρομή, τα τραγούδια και οι σκέψεις

Του ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ

«Ο Σαββόπουλος είναι ένας ρόλος που τον έπλασα σιγά σιγά με τα χρόνια: ο τύπος με τα στρόγγυλα γυαλιά, τις τράντες, αργότερα τον γενάκι, που βγαίνει στη σκηνή, φτιάνει αυτά τα τραγούδια, κάνει σκόλια και λέει ιστορίες», έγραψε ο Διονύσιος Σαββόπουλος στο αυτοβιογραφικό του βιβλίο «Τα χρόνια τρέχουν κύμα» (εκδ. Πατάκη). Ο αγαπημένος τραγουδοποιός και ερμηνευτής, ο Νιόνιος, έφυγε χξες από τη ζωή σε ηλικία 81 ετών, ενώ νοσηλεύονταν στο νοσοκομείο «Υγεία» από το απόγευμα της περασμένης Παρασκευής. Την είδηση έκανε γνωστή η οικογένειά του με μια λιτή ανακοίνωση. Λεπτομέρειες για τον αποκαρτερισμό του θα ανακοινωθούν τις επόμενες ώρες.

Ο Διονύσιος Σαββόπουλος γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1944 και σπούδασε στη Νομική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης πριν ασπαστεί στη μουσική. Στα μέσα της δεκαετίας του 1960 κατέβηκε στην Αθήνα με ένα φορτηγό, όπως είχε αφηγηθεί πολλές φορές και ο ίδιος, και «έδωσε» τον τίτλο του πρώτου δίσκου, «Το Φορτηγό», το 1966. Ο Νιόνιος, όπως τον έλεραν όλοι, άφησε το έντονο στίγμα του όχι μόνο στους εκδρομείς του '60, αλλά και στις γενιές που ακολούθησαν και τραγουδούσαν τη μουσική του. Με γλώσσα κομψή, με χιούμορ, οπότε και αυτοσαρκασμό, βραβολογικός, ρομαντικός αλλά και βραβύλας ποιητικός, ο Σαββόπουλος δημιούργησε το δικό του, προσωπικό μουσικό είδος, ενώνοντας το ροκ με το ρεμπέτικο, το λόγιο με το λαϊκό. Συνδύαζε μοναδικά την τέχνη με τη δημιουργική ανεξαρτησία και δεν διστάζε να συγκροτείται με το λαϊκό αίσθημα. Επιπρόσθετα από τους μεγάλους καλλιτέχνες της εποχής του, αλλά και επιρροές μια ολοκληρωμένη καλλιτεχνική και δικαστική θεωρεία ο πρωτεργάτης της σχολής των Ελλήνων τραγουδοποιών. Στη σκηνή έβραζε την ενέργεια, ακόμα και όταν ο χρόνος είχε σκούβει πάνω του, να ξεσκάνει τα πλήθη, να δίνει τον ρυθμό και να ενώνει τις φωνές με την ενική «να κρατήσουν οι χοροί».

Ο Διονύσιος Σαββόπουλος κατά τη διάρκεια της χούντας φυλακίστηκε το 1967 δύο φορές. Εκείνη την παράταση της Μπουμπουλίνας, όπως έλεγε, τη θυμάταν συχνά.

«Όταν φυσάει νοτιάς και έχει υγρασία, πονάνε τα πέλματά μου. Αυτό μου έμεινε από την τάρταρα της Μπουμπουλίνας. Εγώ το πονάω εκείνο το παιδί στην Μπουμπουλίνα, αλλά μέσα σε εκείνο τον ζόφο μπορούσε και έγραφε τραγούδια στο μυαλό του. Το «Θεία Μάνου», τη «Θαλασσογραφία», τη «Δημοσθένους Λέξη» κ.ά. Βγήκαν όλα μετά, στο «Περιβόλι του Τρελό», «Φίλος δημοσιογράφος μου λέει, ολόκληρο long play φτιάξατε η Ασφάλεια κι εσύ!» (έκδ. 18/6/2024).

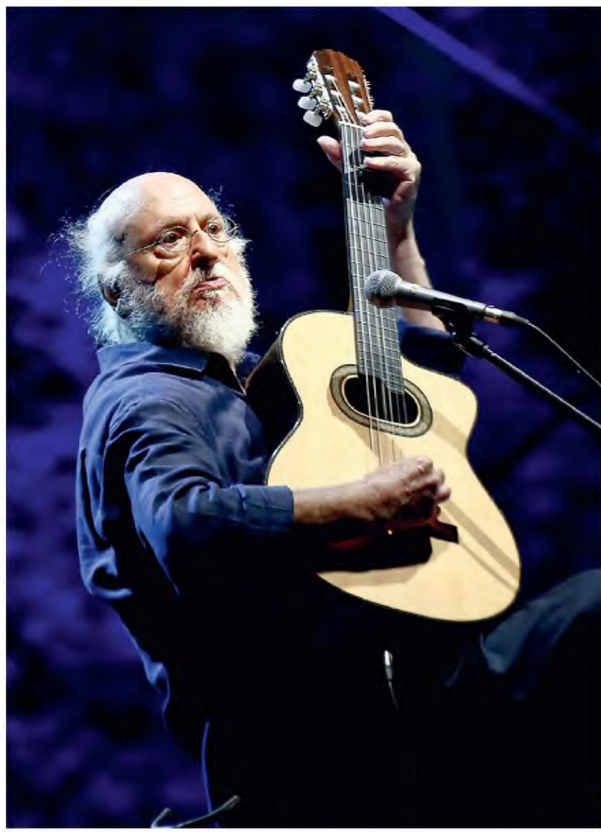
Το πρώτο του άλμπουμ, «Φορτηγό» (1966), θεωρήθηκε ορόσημο για το ελληνικό τραγούδι, ενώ το «Περιβόλι του Τρελού» (1969) καθιέρωσε τη φωνή του ως μια από τις πιο αναγνωρίσιμες της εποχής. Μετά τη Μεταπολίτευση συνέχισε να δημιουργεί, εκφράζοντας συχνά το κλίμα και τις αντιφάσεις της σύγχρονης Ελλάδας μέσα από έργα όπως «Ρεζέβρα» (1979), «Τραπεζάκι έξω» (1983) και «Αθήνα» (1987). Ξεχώρισε η συνεργασία του με τη Σωτηρία Μπέλου στο θρυλικό «Ζεϊμπέκικο», ενώ ήταν από τους πρώτους καλλιτέχνες που «ακυρώθηκε» από μερίδα του κοινού με τον δίσκο «Κούρεμα» (1989) και το τραγούδι «Κωλοελληνες», ανατρέποντας ο ίδιος την εικόνα που είχε αρχικά δημιουργήσει. Αν και κράτησε μόνο ένα χρόνο η εκπομπή που παρουσίαζε την περίοδο 1986-1987, το «Ζήτω το ελληνικό τραγούδι» ήταν τομή για την ελληνική τηλεόραση της εποχής.

Με δικά του λόγια

Στο αυτοβιογραφικό του βιβλίο «Τα χρόνια τρέχουν κύμα», ο τραγουδοποιός μίλησε για όλους και για όλα. Σταχυολογώ τα πιο χαρακτηριστικά αποσπάσματα όπως τα μοιράστηκε με τα δικά του λόγια.

Για τον Σταύρο Σαρχάκο. Ένα βράδυ μας κάλεσαν στην «Τριάντα του Χελού» (...) Σαρχάκο, εκεί που έπαιτα το «Ηλιε, ήλιε αρχηγέ», ακούω πίσω μου το πάνω να ενσκήνι τον ρυθμό και τα ακούρινα μου. Σαρχάκο το κεφάλι κι η τι διά; Ηταν ο Σταύρος Σαρχάκος! (...) Τρία χρόνια τώρα δεν έβρισκα ποτέ μου με τον Σταύρο, δεν κάναμε παρά, δεν βρεπιόμαστε, πάντα όμως τον ένιωθα σαν έναν μακρινό φίλο. Είναι απ' τους μεγάλους μου ο Σταύρος.

Για τον Αλέξη Κυριακούπολο. Έχουμε κάνει τόσες δουλειές με τον

«Γεννήθηκε στη Σαλονίκη» και στα μέσα της δεκαετίας του '60 ανέβηκε στο φορτηγό με το οποίο έκανε το μακρύ ταξίδι για την Αθήνα. Ο Διονύσιος Σαββόπουλος άφησε το έντονο στίγμα του όχι μόνο στους συνοδοιπόρους του, αλλά και στις γενιές που ακολούθησαν και τραγουδούν τη μουσική του.

Δημιούργησε το δικό του, προσωπικό μουσικό είδος, ενώνοντας το ροκ με το ρεμπέτικο, το λόγιο με το λαϊκό. Συνδύαζε την τέχνη με τη δημιουργική ανεξαρτησία και δεν δισταζε να συγκροτείται με το λαϊκό αίσθημα.

Αλέκο, που είναι μια σαν να λέμε τα τραγούδια μαζί των αδελφών Κατσάμη. Η δουλειά του Αλέκου σκεπεί μια παράδοση γλυπτική πάνω μου, που δεν μπορώ να την εξηγήσω. **Για τους γονείς του.** Ανέβηκα με την Ασία και το μωρό στο αεροπλάνο και πετάξαμε στη Θεσσαλονίκη να δούμε τους δικούς μου, που είχα να τους δω τόσο καιρό. Μας δέχτηκαν με χαρές και πανηγύρια. Αισθανόμουν λίγο σαν άσωτος υιός, που όμως επιπρόσθετα επιτυχημένος και άνετος. Κα

τάλαβα τους γονείς μου, κατάλαβα τον φόβο τους. **Για τη γενιά του.** Σμεις τότε ήμασταν σαν τον Τζέιμς Ντιν στο «Επανάστατης χωρίς αιτία». Οργισμένοι με τον συντηρητισμό του πατέρα και τις μαμάς και με ό,τι τους έμοιαζε (...) Γι' αυτό και η γενιά μου -δικαιολογημένα επίσης- απέτυχε πολιτικά. Άλλοι τρέχανε στις νδίες, άλλοι δοξάζαν τον Μάο, άλλοι κολλούσαν στο «Εμπρός της γης οι κολασμένοι» (...) ενώ αποτύχησε πολιτικά, το πολιτιστικό προίχι που γέννησε η βίφα μας απεδείχθη πανίσχυρο. Τρώω ακόμα εξ' αυτού. **Για το τραγούδι.** Αν λοιπόν τραγουδία σημαίνει τραγουδία μια θεοσία, τότε εγώ, όταν τραγουδία, ποια θεοσία τραγουδία; Το ριπύσι αυτό πάνα φορά στον Ρήμφο, που είναι σφοδρός άνθρωπος. «Τη θεοσία που δεν έκανες», απαντά Σουτσός. (...) Αν όμως τραγουδίασες αυτή την πληγή, τότε η θεοσία που δεν έκανες είναι η θεοσία που δεν έκανες. Η πληγή μαλακώνει, η ζωή ελαφραίνει και συνεχίζεται. **Για την πολιτική ορθότητα.** Η πολιτική ορθότητα είναι εξουσία. Μια

καινούργια διαβολική μέμπια. Μας επιβάλλει να μην αναφερόμαστε σε γένος, φύλο, χρώμα, καταγωγή. (...) Ψυχραμία, παιδιά. Κάποια στιγμή θα ισορροπήσει και θα έρθει στα συγκαλά της και αυτή η υστερία. Ως τότε, μην κολάτε σεσείσ οι νέοι τραγουδοποιοί κυρίες. Μην ξεκάνετε ότι «φράφα» σημαίνει «βγαίνει γυμνός». **Για τους δασκάλους του.** Είναι όμως πάνω απ' όλους ο καθηγητής κ. Βασιλείδης, ο ποιητής Νίκος -Αλέξης Ασλάνογλου και ο συνθέτης Μάνος Χατζιδάκις αυτοί που στα εφηβικά μου χρόνια άγγιξαν την ψυχή μου μιλώντας της κατευθείαν. **Για τους ράπερ.** Το αποτέλεσμα εκεί είναι εντέλως πρωτόγονο, είναι σαν να βγήκαν από τη σπληλά, σκεκοντά ημροστά στο μικρόφωνο με τα πόδια ανοικτά κι αρχίζοντας να τα αμολάνε. Τα λόγια τους. Εγώ καταλαβαίνω ένα παιδί που προσπαθεί να φτιάξει κάτι δικό του και βρίζει όλο εμπόδια τριγύρω. Υπάρχει κι εγώ τέτοιο παιδί. Αν καταλήξουμε στο «ο κόσμος είναι ένας κομμάτι με σκατά και τίποτα άλλο», τα βγει. Ένα μηδενικό.

Οι σταθμοί της ζωής του

1944
Γεννιέται στη Θεσσαλονίκη, από οικογένεια με καταγωγή από την Κωνσταντινούπολη και τη Φιλιππούπολη.

1963
Εγκαταλείπει τη Νομική Θεσσαλονίκης και μετακομίζει στην Αθήνα, με σπόνο να ασχοληθεί με το τραγούδι. Τρία χρόνια αργότερα κυκλοφορεί ο πρώτος του δίσκος, το «Φορτηγό» (φωτογραφία).

1967
Φυλακίζεται από τη χούντα. Αργότερα παντρεύεται με την Ασπασία Αραπίδου, με την οποία σποκά τον Κορνάλιο (1968) και τον Ρωμάνο (1972).

1975
Συμμετέχει με τη Σωτηρία Μπέλου στο «Ζεϊμπέκικο», που επανασκωλοφορεί στον δίσκο «έξρα χρόνια κομμάτια».

1983
Γιορτάζει μία εικοσαετία στο τραγούδι πραγματοποιώντας μεγάλη συναυλία σε ένα κατάμετο Ολυμπιακό Στάδιο.

1986
Παραχωρεί στην ΕΡΤ την εκπομπή «Ζήτω το ελληνικό τραγούδι».

Με τη Μελίνα Μερκούρη, τον Μάνο Χατζιδάκι και τον Ζώνη Ντασοέν.

1989
Κυκλοφορεί ο δίσκος του «Το Κούρεμα» και προκαλεί αντιδράσεις στους κόλπους της Αριστεράς.

2017
Ανακηρύσσεται επίτιμος δάσκαλος του τμήματος Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

2020
Διαγινώσκεται με καρκίνο του πνεύμονα και υποβάλλεται σε χειρουργική επέμβαση και θεραπεία.

2024
Από πού αντλείει αντοχές; Φέτος συμπληρώνετε τα 80, τον ρωτήσαμε. «Ακούω συχνά το παιδί μέσα μου. Από αυτό ξεκάνει η λαχτάρα, αυτό πρώτο τη νιότη». «Και πώς το διατηρείτε «παλιό» και δεν μεγαλώνει», ετημιώμα. «Κορφοί είμαι να το αφήσω να μεγαλώσει. Αυτό με τρέφει», απάντησε, τονίζοντας τη φράση με σαββόπουλικό σίστρο. «Για πολλά χρόνια μάλιστα, όχι τώρα πα, όταν πάγαμε το προί να πιυβό έβρινα τον εαυτό μου στον καθρέφτη επτά χρόνια».

Ο Διονύσιος Σαββόπουλος είναι ρυθμός εντός μας. Και θα παραμείνει.

«Όλα είναι εδώ, τίποτα δεν χάνεται. Κι αυτοί που έφυγαν, εδώ είναι»

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΡΑΚΗ

«Δεν μπόρεσα να γίνω αττικός, είμαι βόρειος Βαλκάνιος», χαριτολογούσε το 2022 από τη σκηνή του Μεγαρού Μουσικής. Αλλά το δίλημμα υπήρχε πάντα μέσα του. Το ομολόγησε: «Όταν έρθει η ώρα να με θάψουν, πού, άραγε; Εδώ ή εκεί πέρα...». Και τραγουδούσε «μπροστά στην πύλη θα σταθώ» με τις κουβέρτες στη μασοχάλη/Κι αρχωκούντας το κεφάλι θα καρπύσι τον φουρνό». Ισως έκαε και κάποιο νεύμα. Ισως, τότε, να συντελέστηκε ένας πρώτος αποκαρτερισμός. Βέβαια μετά τον «ανάκαλεση», και με άλλες εμφανίσεις, με την τόσο δραστην παρουσία του. Μας ξεγελώσει και το πιστεύω. Δεν ήθελε να αφήσει το πάρτι της ζωής, όπως είχε εθολογηθεί χαμονωλώντας ευθύμα

και ποινρά όταν συμπλήρωσε τα 80 χρόνια του.

Ηταν μια προφητική συναυλία-παράσταση αυτή, πριν από τρία χρόνια, με τίτλο «Γεννήθηκαν στα Σαββόπουλα». Προφητική γιατί παρέμεινε ανεξίτηλη με πολλούς τρόπους. Πάντα μας φιλοδοξούσε με μικρές παρτίδες που σκάρωνε, ασηνής, ιστορίες συναρπαστικές όσοι φορές κι αν τις ακούγαμε, γιατί ο Διονύσιος Σαββόπουλος έζησε τον δικό του τρόπο να διηγείται. Παραμυθιάς μέρητος και καθοριστικής. «Είβεν και κατάλαβε τις ζωές μας, έβραε στίχους και μουσική, ώστε καμία στιγμή του βίου να μη μείνει ανεξάρτητη. Ακόμα κι οι αποκαρτερισμοί, οι θλίψεις, οι καταθλίψεις, οι εσωτερικές εγερτήσεις, οι περιπλανήσεις στην πόλη, στην πολιτική, στην ιστορία, στον εαυτό μας,

είχαν το τραγούδι τους. Του ορέζουμε τη «φωνή μας», ό,τι κι αν αυτό σημαίνει. Αλλά όπως είχε πει εκείνη τη βραδιά, «όλα είναι εδώ, τίποτα δεν χάνεται. Κι αυτοί που έφυγαν, εδώ είναι. Καταγόμεστε από τόπους φωτός». Με αυτή την προτροπή, λοιπόν, γράφουμε κι αυτό το, εν θερμό, σημείωμα. Τελευταία φορά τον συναντήσαμε από κοντά το καλοκαίρι του 2024 για μια συνέντευξη, με αφορμή τη συναυλία του στο Ηρώδεια για τα 50 χρόνια από την αποκατάσταση της Δημοκρατίας, στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Αθηνών -Επιδαύρου.

Τον προσέχαμε γιατί η υγεία του ήταν ευθραυστή. Φορούσαμε μπόκα όταν χρειαζόταν να τον πλησιάζουμε (κυρίως η φωτογράφος Ελισάβετ Μορσάκ ήταν πολύ προσεκτική στις κοντινές

λήψεις). Αλλά εκείνος έδειχνε ατρόμητος, παρέμεινε σοβαρός ακόμα κι όταν ανέφερε ανέκδοτα στιγμιότυπα από το παρελθόν, θυμάταν ιστορίες από τα πρώτα χρόνια της ζωής του στη Θεσσαλονίκη (ετοιμάζε τότε και την αυτοβιογραφία του, που κυκλοφόρησε λίγους μήνες αργότερα), κρατούσε κάποιες στιγμές το τέμπε με τα δαχτυλά του στο γραφείο, έλεγε ότι «οι λέξεις έχουν τον πάκο τους». Και στο βλεμματικό του υπήρχε πάντα η λάμψη όταν ενέκρινε την απάντησή του στο ερώτημα ή μια φευγαλέα σκιά όταν δεν έμεινε ευχαριστημένος. Και έβρισκε πάντα τον στόχο, την πυρήνα, δεν ζοδεύονταν σε φλυαρίες. Όπως όταν σχολίασε ότι εκείνη την πρώτη δεκαετία της Μεταπολίτευσης «μπορεί να τραγουδούσε με ενθουσιασμό Μίκης

Θεοδωράκι και ύστερα από λόγισσ σου κόλλαγε το «Κυρά Γιοργιάννα ο Γιώργος σου πού πάει!». Διότι και η ελαφρότητα έχει δικαίωμα στην ψυχή». «Από πού αντλείει αντοχές; Φέτος συμπληρώνετε τα 80, τον ρωτήσαμε. «Ακούω συχνά το παιδί μέσα μου. Από αυτό ξεκάνει η λαχτάρα, αυτό πρώτο τη νιότη». «Και πώς το διατηρείτε «παλιό» και δεν μεγαλώνει», ετημιώμα. «Κορφοί είμαι να το αφήσω να μεγαλώσει. Αυτό με τρέφει», απάντησε, τονίζοντας τη φράση με σαββόπουλικό σίστρο. «Για πολλά χρόνια μάλιστα, όχι τώρα πα, όταν πάγαμε το προί να πιυβό έβρινα τον εαυτό μου στον καθρέφτη επτά χρόνια».